

„EDINOST“

Izhaja enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 4. uri popoldne.

Naročnina znaša:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino je plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč.

Oglasi

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana, osmrtnice in javne zahvale domači oglasi itd., se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu.

Za jezikovno ravnopravnost na sodiščih v Trstu.

Interpelacija poslanca Spinčića in tovarišev seji zbornice poslancev dne 7. novembra 1902. do ministerskega predsednika kakor voditelja ministerstva za pravosodje.

Kakor na poročnem sodišču v Trstu, o čemer se je pritoževala interpelacija od 24. m. m., istotako so jezikovni odnosi za Slovane tudi na drugih sodnih oblastih v Trstu vseprek žalostni in so v križnem nasprotju z enakopravnostjo, zajamčeno vsem narodom v državnih osnovnih zakonih, in tako ovirajo temeljito pravosodje.

Glede c. kr. deželnega sodišča v civilnih stvareh se nimajo Slovenci in Hrvatje posebno pritoževati, če tudi bi bilo še marsikaj želeli glede jezikovnega znanja nekaterih členov senata, določene za slovenske in hrvatske pravde. Tu se o slovenskih in hrvatskih pravadah razpravlja slovensko oziroma hrvatsko, se vodijo slovenski oziroma hrvatski zapisniki ter se sklepi, kakor tudi sodbe izrekajo, razglajajo in izdelujejo v slovenskem oziroma hrvatskem jeziku.

Istega ni možno reči o c. k. dež. sodišču v kazenskih stvareh. Na tem oddelku c. kr. deželnega sodišča ga ni nijednega preiskovalnega sodnika, ki bi bil v stanu sestaviti slovenski ali hrvatski zapisnik, da si v območje deželnega sodišča v Trstu spadajo povsem slovenska okraja Sežana in Komen, slovensko hrvatski okraj Podgrad, slovensko-italijanska okraja Koper in Piran, kakor tudi izključno hrvatski okraj Volosko, in da si je daleko pretežna večina tržaške okolice slovenske narodnosti in je tudi v prebivalstvu mesta tržaškega samega velik odstotek avtohtonih Slovencev.

Torej tudi z obtoženci in pričami, ki ne umejo ni besedice italijanski, se zapisniki vseskozi sestavljajo v italijanskem jeziku in ti obtoženci in pričarje morajo podpisati spis, katerega ne umejo.

Da napravijo uslugo c. kr. državnemu pravdništvu, običujejo tudi na zgoraj omenjenih okrajnih sodiščih oni uradniki, katerim so poverjeni spisi prvih poizvedovanj in predpreiskave, če tudi so zmožni dotičnega slovenskega jezika, da s slovenskimi oziroma hrvatskimi obtoženci sestavljajo zapisnike največ v italijanskem ali nemškem jeziku, in se

PODLISTEK

Konec enega polka.

Po Jansonu poslovenil Leopold Modic ml.

Ako je bil položaj poprej, pred dnevi, neprijeten, bil je sedaj do cela neznošen. Skoro sleherni dan so dospevale nove moči, vendar, da si ni bilo nijedne posebne bitke, se z novodošliimi oddelki število ni moglo pokriti nikdar. Da je bilo mej njimi jeze in preklinjanja dovolj, za to so Buri vedno skrbeli s tem, da so jim skrbno ostajali iz vida in da se jim niso kazali.

Po neskončno dolgih tednih prišla je vendar olajšava za živce Angležev. Razdani so bili ukazi na vse oddelke za odhod naprej; kam, se ni znalo. Vsa armada, kolikor jo je ravno tu bilo, bila je razpostavljena na razne strani v manjših oddelkih. Mej tem je došla vest, ki je po bliskovito hitela od ust do ust, da je »lev Afrike«, Cronje, ujet; častniki so šepetali mej seboj, a vojaki - prostaki so stiskali vkup glave; hura-klice so se razlega nakrat do neba.

Dobljena je bila torej bitka nekje ter o tem omogočen pohod proti severu. »Živela kraljica, živel Lord Roberts!«

slovenski zapisniki sestavljajo le tedaj, ako stranke izrečno zahtevajo to, česar pa si izlasti obtoženci iz lahko umevnih razlogov ne upajo storiti.

Tudi pri sodnih senatih tržaškega deželnega sodišča ni posebno dobro preskrbljeno v jezikovnem pogledu. O predsednikih, ki vodijo sodne razprave, bi bilo še jako mnogo želeli, kar se dostaje poznanja slovenskega oziroma hrvatskega jezika. V križčo ilustracijo je nastopni slučaj:

Na c. kr. deželnem sodišču v Trstu se je pod predsedstvom deželnosodnega svetnika, kateremu se navadno izročajo slovenske pravde, vršila glavna razprava proti dvema slovenskima obtožencema radi zločina sleparije, storjenega s krivo izpovedbo pred sodiščem. Ta dva sta trdila, da njiu izpovedbi nisti bili resnično zapisani v zapisnik, ker ju sodnik, ki je le pomajkljivo poznal slovenski jezik, ni prav umel. »Ali je sodnik tako slabo govoril slovenski?« je vprašal predsednik obtoženca. »Še slabo nego vi, gospod predsednik«, je bil odgovor.

K temu prihaja še, da na glavni razpravi fungirata eden ali dva votanta, ki ali prav nič ne umejeta hrvatskega ali slovenskega jezika, ali pa k večjemu le tu pa tam kako besedo in ni možno, da bi natančno pojmla zmisel v slovenskem ali hrvatskem jeziku podanih izpovedeb in izustenih govorov.

Nedavno temu se je zgodilo, da je eden teh le prepegosto na slovenskih razpravah sodelujočih votantov v nekem procesu proti nekemu slovenskemu obtožencu moral nepričakovano fungirati kakor predsednik. Njegovo jezikovno znanje je komaj toliko zadoščalo, da je vprašal toženca, da-li umeje italijanski, in ko je dobil zanikovalen odgovor, je bil že pri kraju se svojim znanjem slovenskega jezika, da je moral pritegniti tolmača za nadaljevanje razprave.

Tako prihaja, da se tako imenovane slovenske ali hrvatske razprave vrše le s tremi ali dvema sodnikoma, ker eden votantov, navadno ne zmožen jezika, v katerem se vrše izpovedbe in govori, prav nič ne ve o vsej razpravi.

Razprave proti slovenskim ali hrvatskim obtožencem se nikakor ne vrše tako, kakor bi se morale. Razprave se otvarjajo vsikdar italijanski, obtožnica se čita le v italijanskem

Najmlajši bobnar čutil se je v tem dovolj zmožnega za vsako junaštvo, vsakemu so se oči čudno svetile; želeli so si tudi oni boja. Polki so komaj čakali zapovedi za odhod; zopet so odhajali nazaj k tisti prokleti reki, kjer je pred časom padlo toliko njih tovarišev. Vse je drvelo naprej kar je sploh dihalo; bili so gotovi zmage, ki so jo prisegli v srcu. Torej naprej, proti reki!

Dva pešpolka sta dospela do brega reke in vsaki mož je čutil po hrbtu mravljinca, ko je pomislil, da bo zopet pokalo. Niti listič se ni ganil po grmovju, ko so se polki ustavili hkratu; polki so zadrževali sapo ter pričakovali. Na drugi strani reke ni bilo opaziti ničesar, nijednega poka se ni čulo, nič ni izdajalo sovražnika, a vedeli so vsi za gotovo, da se isti nahaja tam.

Kaj vendar mislijo, kake načrte zopet kujejo ti vragovi?, povpraševali so vojaki sami sebe, ne da bi ganili z ustnicami. In vedno nič, vedno ista tibota in mir, praznični mir! Vojaki so se, s pogledi vpraševaje eden drugega, zopet podili naprej; nov, čuden življ je napadal polke; hiteli so naprej v teku čez reko.

Tiho tudi na drugi strani reke, mrtvo popolnoma. Tako slepo naprej marširati, nepoznanemu cilju naproti, ki utegne biti tudi

jeziku, zapisnik se vodi italijanski, in sklepi, kakor tudi rzsodba se razglajajo in izdelujejo v italijanskem jeziku. Istotako ima zastopnik c. kr. državnega pravdnštva vse svoje govore v italijanskem jeziku.

Dne 27. m. m. se je vršila kazenska razprava proti dvema slovenskima obtožencema radi volilne prevare. Spisi prvotnih poizvedovanj so bili vsi sestavljeni v slovenskem jeziku; le obtožnica je bila italijanska, ali obtožencema se je pojasnila v slovenskem jeziku. Toženca so zahtevala, naj se jima dostavi slovenski prevod obtožnice, kar se je tudi zgodilo. Branitelj obtožencev je zahteval na glavni razpravi, naj se ista izvrši popolnoma slovenski, naj se zapisnik slovenski sestavi in naj se vsi sklepi ter rzsodba slovenski razglasio in izdelajo. Sodni dvor je zavrnil ta predlog z utemeljenjem, da se ne smatra opravičenim, da bi brez naloga od predpostavljenih in kompetentnih činiteljev spreminjal dosedanje pot stvari.

Sedaj pa si ni možno tolmačiti, kako da se na civilnih razpravah, v slučajih, ko so stranke Slovenci ali Hrvatje, razpravlja vseskozi slovenski oziroma hrvatski, se v tem jeziku sestavlja zapisnik, se razglajajo in izdelujejo sklepi in rzsodba, in zakaj da bi se ne moglo tako goditi tudi na kazenskih razpravah, ko vendar v jezikovnem pogledu ne obstoje nobeni posebni predpisi za civilne in kazenske stvari. Saj se je vendar pred istim deželnim sodiščem v civilnih stvareh, ne da bi bili čakali na viši nalog, ustreglo opravičenim zahtevam Slovanov v jezikovnem pogledu.

Ako so nekateri člani sodnega dvora nezmožni slovenskega jezika, razpravlja se s pomočjo tolmača, kar že samo ob sebi tvori nezakonitost, ker zakon ne pozna tolmačev za na sodišču navadne deželne jezike. Kakor tolmači se uporabljajo navadno dijurnisti, in včasih celo sodni sluge, ki niso nikoli položili predpisane skušaje za tolmače, niso bili nikoli imenovani tolmačem, marveč jih senatni predsednik »ad hoc« imenuje in zapri-seza, kateri torej ne nudijo nikakega poročstva za točno in pravo prevajanje.

Velik del krivde na teh žalostnih razmerah nosi tudi tržaško c. kr. državno pravdnštvo. Na istem ni niti jednega uradnika, ki bi znal sestaviti pravilno slovensko obtožnico, ali celo držati slovenski obtožni govor. Proti slovenskim oziroma hrvatskim

— smrt, naravnost nekam naprej hiteti, čemur se ne ve konca, to razdraži tudi najmočnejše živce. Roke so omagovale, ter so kakor v spanju le s težavo držale puško. Mnogo njih je, dospevši na drugo stran reke, zlezlo na kup; postali so kakor da so iz testa. A spomnili so se nakrat zopet, da so oni angleški vojaki! Upogneni hrbti so se vzravnali iznova ter so bili slični žitu, preko katerega poteza veter: pripogiba se in zopet dviga.

Tempo marša je bil vedno hitreji. Čemu ta pohod? — Nijeden ni znal tega. A kaj njim to mari?! Oni so vojaki, ki poznajo dolžnosti; molčali so vsi.

Solnce je sijalo s povsem jasnega neba; vsa narava je živela krog njih, navdajala jih nekim čudnim veseljem, da-si je čakala na nje samo nevarnost. Zato jim ni bilo mari, čeprav se je 2000 pra stiskalo ter je tovariš čul biti tovariš srce. Kaj jim prinese prihodnja sekunda? Koliko jih ostane živih?

A zopet se se vzdramili; bili so pač sinovi Albiona. Oni ne poznajo strahu; bili so slepi, slepo so šli naprej — naprej, da-si se je zdelo sem in tam, da so jim noge kakor k zemlji pribite.

(Pride še.)

obtožencem, in če tudi so vsi spisi prvotnega poizvedovanja in preiskave sestavljeni slovensko oziroma hrvatski, se konsekvntno sestavlja obtožnica v italijanskem jeziku, tako, da slovenski, oziroma hrvatski obtoženec ne umeje niti obtožnice, niti govorov javnega obtožitelja na razpravah in je vsled tega brez obrambe nasproti istemu. Le na koncu govora se na tako imenovanih slovenskih razpravah končni predlog proti obtožencu od strani zastopnika obtožbe ponavlja v slovenskem oziroma hrvatskem jeziku, ali to na način, da more možno škodovati resnosti razprave.

Še hušje je se slovenskim jezikom na c. kr. trgovinskem in pomorskem sodišču v Trstu. Tam ni niti med konceptnimi niti med pisarniškimimi uradniki nobenega, ki bi poznal slovenski ali hrvatski jezik. Ali kar dela na tem sodišču vsako slovensko ali hrvatsko razpravo nemožno, je pomajkanje prisednikov iz trgovskega stanu, kateri bi bili zmožni slovenskega ali hrvatskega jezika. Ako se stranke poslužujejo slovenskega jezika, ali, ako kaka priča govori slovensko ali hrvatsko, se vrši razprava s pomočjo tolmača. Poleg tega se lahko zastopniku, ki se poslužuje slovenskega jezika, dogodi, da ga prisedniki razzalijo, kar se je tudi že faktično zgodilo.

Temeljita razprava je torej pred to sodnijo nemogoča, ako sodelujejo slovenske stranke, ali slovenske priče, vsled česar stranke večasih raje puščajo postopanje mirovati, ker o takem stanju stvari ne morejo pričakovati pravosodstva, ki bi bilo temeljito in brez predsodkov.

Tem nedostatkom se ne more odpomoči drugače, nego tako, da c. kr. justično ministerstvo ne pofrdi nobenega od tržaške trgovinske zbornice izvoljenega prisednika, ki bi ne bil tudi v jezikovnem pogledu sposoben za sodnika v tem sodnem okrožju, ki je po veliki večini slovenski in ki odgovarja zgoraj opisanemu deželnosodnemu okrožju, ali tako, da se sili na to, da bo predloženih primerno število takih prisednikov, kakoršnjih v Trstu ne primanjkuje. Toliko bolj je dolžnost justičnega ministerstva, da energično poseže v to vprašanje, ker tržaška trgovinska zbornica principijelno izključuje od predlaganja za sodne prisednike one, ki so zmožni slovenskih jezikov, in to z jasnim namenom, da bi onemogočala slovenske razprave in tako na umeten način tržaškemu trgovinskemu sodišču vzdrževala italijanski značaj.

Tudi na tržaških okrajnih sodiščih ni mnogo boljše.

Na c. kr. okrajnem sodišču za civilne stvari sta med 11 le dva slovensčine popolnoma zmožna samostojna referenta in posebno je obžalovati, da se na eksekucijskem oddelku še nikdar ni sestavil slovenski zapisnik, nikdar ne vrši slovenska razprava.

Na c. kr. okrajnem sodišču za kazenske stvari ni niti jednega slovenskega deželnega jezika zmožnega sodnika. Tunkaj se slovenske stranke zašlišujejo s pomočjo dijurnista, ki niti zaprisežen ni kakor tolmač. Vsi zapisniki se sestavljajo laški, vsi sklepi in rzsodbe se proglašajo in izdelujejo italijanski. Kdor hoče, da ga sodnik umeje, posluževati se mora italijanskega jezika.

Te žalostne jezikovne razmere so bile predmetom ponovnih pritožb. Vendar vse kaže, da se ne misli izboljšati istih. Podpisani interpelantje si torej dovoljujejo staviti do ekscelence gospoda ministerskega predsednika, kakor voditelja ministerstva za pravosodje vprašanje:

So-li ekscelenci znani ti žalostni protizakoniti in pravosodstvu škodljivi odnosi na tržaških sodiščih?

Je li ekscelencija pri volji — v svrhu, da se tem protipravnim odnošajem napravi konec — nastavlja na sodnih oblastih v Trstu samo tako osebo, ki ima potrebne jezikovne zmožnosti?

Preiskovalnim sodnikom strogo naložiti, naj s slovenskimi oziroma hrvatskimi strankami sestavljajo slovenske oziroma hrvatske zapisnike?

Predsedništvu c. kr. deželnega sodišča najstrožje naložiti, da morajo biti na slovenskih kaz. razpravah le taki votanti, ki so popolnoma zmožni dotičnega jezika?

C. kr. deželnemu sodišču v Trstu naložiti, naj o slovenskih kazenskih razpravah vodi le slovenske zapisnike in naj na istih vse sklepe in razsodbe v slovenskem jeziku proglašajo in izdelujejo?

C. kr. državnemu pravdnstvu v Trstu naložiti, naj proti slovenskim oziroma hrvatskim obtožencem ulaga slovenske oziroma hrvatske obtožnice in naj se na glavnih razpravah proti dotičnim poslužuje izključno slovenskega oziroma hrvatskega jezika?

Imenovati oziroma potrditi iz trgovinjskega stanu za c. kr. trgovinsko in pomorsko sodišče v Trstu le take prisodnike, ki so zmožni slovenskih deželnih jezikov?

Skrbeti sploh za to, da bo Slovincem in Hrvatom na sodnih oblastih v Trstu mogoče v svojem jeziku iskati in najti pravico?

Politični pregled.

V Trstu, 13. novembra 1902.

Državni zbor. Zbornica poslancev.

(Nadaljevanje včerajšnjega brzojavnega poročila.)

Mladoločki poslanec **H r u b y** je, zaključivši svoj govor (v katerem se je bavil s Koerberjevimi izjavami), izjavil: Ako bi si katera vlada upala potom zakona proglasiti nemški državni jezik, in naj bi se to dogodilo tudi v kaki perijodi absolutizma, moralo bi se vsiklikniti: »Finis Austriae!«

Nemški liberalci **F u n k e** je izjavil, da Nemci vztrajajo pri svoji zahtevi po nemškem državnem jeziku.

Mladočeh dr. **H e r o l d** je menil, da je ministerski predsednik se svojimi temeljnimi načeli za urejenje jezikovnega vprašanja še poojstril položaj. Govornik je izjavil, da Čehi ne privole nikoli v proglašenje nemškega državnega jezika in sledilci, da Čehi nimajo nikakega zaupanja do Koerberja. Posl. dr. **H e r o l d** je dalje izjavil, da se Čehi ne dajo strahovati z razpuščenjem zbornice in da pravi državnik ne sme niti posluževati se takih sredstev. Sicer pa da Čehi ne bodo grozili; oni lahko čakajo in bodo tudi čakali.

Poslanec **S t r a n s k y** se je spominjal vspeha malteških Italijanov. Ako je ta mala peščica, je dejal govornik, prisilila najmožnejšo vlado v Evropi, ki ima v svojih rokah usodo 400 milijonov ljudi, da je uvela v sodne urade laški jezik, izidejo tudi Čehi, ki sestavljajo četrti del avstrijskega prebivalstva, zmagovito iz boja za svoj jezik.

Posl. **B i a n k i n i** se je oglašil za stvarni popravek nasproti izvajanju posl. **B a r t o l i j a**. Odvračal je očitjanje, da je v svojem govoru (katerega priobčimo doslovno — op. ur.) denunciral Italijane; on je marveč kazal le na popolnoma javno irredentistično propagando Italijanov, katera propaganda je na škodo hrvatskemu in slovenskemu prebivalstvu na jugu monarhije. Ker mu je posl. **B a r t o l i j a** očitil, da ima laški priimek, dokazoval je govornik, da so Benečani poitalijančevali hrvatske priimke. Njegovi predniki so se imenovali **M a s t i l d e v i c**, a Benečani, ki so vroječasno gospodovali nad Dalmacijo, so ta priimek, ker ga niso mogli izgovarjati, spremenili v **B i a n k i n i**. (Tudi ta govor posl. **B i a n k i n i j a** priobčimo doslovno.)

Ko je govorilo še nekaj govornikov, je bila seja zaključena.

O položaju. S precejšnjo gotovostjo se more reči, da je najnovejša programatična izjava g. Koerberja ostavila isto vreme, katero je naša. S svojimi prvimi govori je naš sedanji ministerski predsednik res fascinal. Seveda ne z vsebino in z notranjo vrednostjo govorov, pač pa z lepo, gladko, skoro bi rekli: leposlovno obliko. Državniki so navadno suhi. Oni ljubijo pozitivne misli in dokazovalne argumente. G. Koerber pa se je pokazal poetičnega državnika, ki trosi dehteče cvetje po svojih govorih. To je bilo nekaj novega. Alitudi senzacija ni več senzacija, če se prevečkrat ponavlja.

Dosedaj ga ni pojava, ki bi kazal na to, da je Koerber svojim govorom Čeha bolj pri-

tegnil k sebi. Tu pa je ravno mrtva točka. Dokler Koerber ne zmore te, ostaja položaj enako kritičen. Na zadnji konferenci poljskega «kola», z ministerskim predsednikom je zaklical baje g. **J a w o r s k i** gospodu Koerberju: »Ekscelencija $\frac{9}{10}$ poslancev je za delo. Odprite nam pot!« Koerber pa je odgovoril: »Jaz bi bil vaši ekscelenciji jako hvaležen, ako bi mi Vi pokazali to pot!«

Nam se zdi, da je v teh dveh vsklikih ekscelencija jako dobro označeno sedanje položanje. Mnogo jih je, ki res žele normalnih odnošajev, a nikdo ne ve poti, ki bi mogla dovesti do tega cilja. Niti on, g. Koerber, ki hoče dovesti parlament do dela, ne pozna poti....!

Za nejasnost položaja je značilno, da se govori dalje o raznih možnostih, ki utegnejo navstati, ako parlament ne bo mogel priti do dela. Najpogostejše so sedaj govori o odložitvi parlamenta in uveljavljenju vojnih zahtev s pomočjo § 14., dočim list »Die Zeit« prorokuje gospodu Koerberju, da brzkone težko več zaide v položaj, da bi moral v parlamentu držati lepa govore... Eui kažejo torej na parlamentarno, drugi pa na ministersko krizo.

Izjava dra. Koerberja. V osredju novinske diskuzije je seveda najnovejša — stara programatiška izjava dra. Koerberja. Nemški listi se delajo kakor da jih g. Koerber to pot ni zadovoljil. Očitajo mu celo, da je zapustil dosedanjo srednjo smer »objektivnosti« in da je odločno krenil bolj na češko stran. Pripoznano bodi, da je bil g. Koerber se svojimi pokloni v besedah to pot res nekoliko radodarniji na češko stran, ali v stvari sami je ostal zvest svojim Nemcem. Ako ne bi bilo drugega, zadošča že to, da se je izrekel za ohranitev posestnega stanja, ko je odklonil željo po vsaki spremembi, ki bi bila nasprotna sedanjim odnošajem, in da se je izrekel za nemški državni jezik, četudi s klavzulami in ne v tistih merah, kakor ga zahtevajo nemške stranke.

No, kako Čehi takirajo prazne poklone, ki jih jim je delal g. Koerber, pričajo izjave njihovih novin. »Hlas Naroda« pravi n. pr., da je g. Koerber govoril mnogo lepih besed, ki bi sodile v zbirko političnih aforizmov. V glavni stvari pa ni govor pomenjal nič novega in ničesar, česar ne bi bil že popred izjavil in kar so češke stranke odklonile. »Narodni listi« priznavajo, da se je g. Koerber trudil, da bi izbrisal neugodni utis, ki so ga napravila njegova temeljna načela in pa njegova izjava dne 16. oktobra, ali tudi to prizadevanje je bilo le polovičarsko. Izvajanja Koerberjeva se kažejo zopet kakor šop pisanih besed brez pozitivnega smotra, brez določene temeljne črte. On je podeljal v svojem govoru Čehom in Nemcem svoj blagoslov za doseg miru, ki bi pomenjal zanj le podlago nadaljnji ekzistenci sedanje vlade.

»Politik« priznava tudi, da je bilo nekaj momentov v govoru Koerberjevem, ki niso nesimpatično zveneli, sicer pa da je govoril stare legende o svoji objektivnosti. To vedno povdarjanje ministerskega predsednika o svoji objektivnosti in pravicoljubju njegove vlade mora — pravi »Politik« — izživati prigovore in ni se čuditi, ako so ga češki radikali na mestu korigirali. Ako hoče dr. Koerber prav soditi o svoji objektivnosti, naj le študira svoja glasovita »temeljna načela«, v katera je vsprejel nemški binokostni program, dočim se ni najmanj oziral na spomenico čeških poslancev o jezikovnem vprašanju, izročena mu v juniju 1900. Če vlada Koerberjeva res želi ozdravljenje političnih in parlamentarnih odnošajev, potem naj pusti na strani lepe besede in naj se loti uresničenja pravičnih zahtev češkega naroda. Na spravi konferenci bi mogel izvajati daljnje konsekvence iz svojih izjav. Le hitro bi se moralo zgoditi to, ker sicer ne bo mogel odvrniti od sebe suma, da njegova vlada namenoma dela na to, da bo posl. zbornica nezmožna za delo, in končno bo vendar morala priti vlada, ki stori to, kar res zahteva situacija — izvrševati bo morala pravico.

Vsi na krov — na obrambo! Včeraj smo že naznanili, da nam je došlo z Dunaja sporočilo, ki razpršuje sleherni dvom o namenih sedanje vlade nasproti nam Jugoslovanom.

Znano je in notorično, da je v bivši pogodbi med Avstro-Ogrsko in Italijo bilo tajno določilo, s katerim se je avstrijska vlada nasproti italijanski obvezala, da bo v naših primorskih pokrajinah

povspeševala italijansko posest, torej nadvladje italijanske manjšine nad slovensko večino.

Kako točno je avstrijska vlada spolnjevala to prevzeto obvezo, o tem vidimo dokaze, kamor-koli se oziramo okolo sebe. — Dejstvo, da je avstrijska vlada prevzela tako obvezo, nam pojašnjuje sicer nedoumni, vsakemu zdravemu razumu nasprotujoči vladni zistem v Primorju.

Sporočilo z Dunaja pa, katero omenjamo gori, pravi, da ima rečeno tajno določilo, oziroma navedena obveza avstrijske vlade preiti tudi v obnovljeno bodočo pogodbo!!

Vlada se že s tem pripravlja na ta čin, s katerim naj se podaljša za Jugoslovane nezno stanje, da v svojih programatičnih izjavah niti ne omenja južnih krajev, kakor da bi tu doli ne bilo nikakih narodnih in jezikovnih sporov, kakor da se tu doli nikomur ne godi krivica, kakor da je tu doli vse urejeno po zahtevi najidejalnejše pravičnosti!!

Ali naj povdarjamo vnovič, za kaj gre v teh bojih na našem ozemlju ob Adriji?! Ali naj povdarjamo vnovič, da to ni nikak deželno-lokalen boj, ampak da je to boj za skupnost naroda slovenskega, da so tu v igri velikanski interesi vsega avstrijskega Slovanstva?! In menimo, da morajo zastopniki tega Slovanstva čim so doznali, da se vlada obvezuje v nadaljevanje zistema, ki nacijonalno in gospodarsko ubija živelj, ki je stražar Slovanstva v teh krajih — menimo, da morajo rečeni zastopniki planiti kvišku kakor levi, vrgši od sebe vse ozire, na zunanje in medsebojne razmere. Mi menimo, da v hipu, ko se diplomatje in državniki pripravljajo, da nam spravijo v nevarnost tolike interese, ki pomenjajo za nas ekzistenčno vprašanje — da v takem hipu moramo prihiteti vsi na krov, v svojo obrambo!

Iz ogrske zbornice. Včeraj se je v ogrski poslanski zborni nadaljevala razprava o proračunskem provizoriju.

Posl. **S z a l a y** (člen neodvisne stranke) je pobijal povišanje civilne liste, ker da bi se s tem le povišala pompoznost tujega dvora.

Posl. **P i c h l e r** je obžaloval, da so na Dunaju zmagali anti-emititi, ter je trdil, da je to dokaz, da se v Avstriji umetno goji sovražstvo proti Ogrski. To sovražstvo da gotovo prepreči carinsko zvezo med obema državama. Govornik je izjavil, da bo njegova stranka najbrezobzirneje nasprotovela vojni predlogi, ker se ne more ogrevati za zgolj dinastično vojsko, ki nima nikakega narodnega značaja. Grajal je potem postopanje z vojaki in dub, ki vlada v vojski. Našteval je, koliko samomorov, samopoškodovanj in prezgodnjih slučajev smrti se dogaja med vojaki in kako veliko število vojakov se obsoja v vojske ječe. Tudi ta govornik je nasprotoval povišanju civilne liste in izjavil da bo glasoval proti temu povišanju, kakor proti povišanju kontingenta novincev.

Tržaške vesti.

Poroka. V Gorici se je poročil te dni gospod **S v e t o s l a v P r e m r o u**, uradni vodja »Centralne posojilnice« v Gorici, z gospo **L u j z o Z a v r t a n i k o v o**. Bilo srečno!

Harlekinade v dunajskem parlamentu. Tržaški poslanec **M a z o r a n a** je prevzel včeraj — ako smemo verjeti poročilu v »Piccolu« — veseli, a ne posebno častni posel zborničnega — **h a r l e k i n a**! Italijanski poslanci da so se izborna zabavali, ker smeja da ni bilo ne konca ne kraja mej njimi. Da so se gospoda naslajali na harlekinadah — to verujemo prav radi. Je pač različnih ljudij na svetu. Jedni poslušajo radi resne stvari in ljudij, drugi pa — neresne!

Ker pa g. **M a z o r a n a** v včerajšnji seji zbornice ni zbijal le neslanih šal, ampak je govoril tudi marsikaj, kar je jako podobno direktni neresnici, hočemo jutri nekoliko obručnati ž ojim. Ne moremo pa odložiti peresa, da ne bi že danes napisali do državnih uradnikov tržaških iskrene čestitke na tem, da imajo ravno oni — takega zastopnika v parlamentu.

Mi nismo bili prijatelji ti-tih — konservativcev, ki so čuli na imena **B u r g s t a l l e r**, **S t a l i t z** itd. itd., ali danes je naše mnenje to, da se mora Tržačanom (ako jim je kaj ležeče na reputaciji svojega mesta) milo storiti po onih časih, ko so **B u r g s t a l l e r**, **S t a l i t z** in

družba zastopali naš emporij v parlamentu. Ne, mi ne bi bili verjeli, da je tako daleč niz-dolu od enega **S t a l i t z a** pa do enega — **M a z o r a n a**!

Še par pripomb. Prejeli smo: Res je: v prvo tolažbo, v prisrčno zadoščenje mi je bilo, ko ste v »Edinosti« priobčili sporočilo, da je razsodba v slučaju nesrečnega Škrka razveljavljena.

Dovolite mi, da napišem par svojih misli.

Neoporečno je, kar trdite Vi — da namreč dejstvo, da je viša sodna instancija sankcionirala stališče našega dra. **G r e g o r i n a**, pomenja zmago principa svobode v obrambi ter zmago principa narodne enakopravnosti.

Vi izvajate, da zmaga principa svobode v obrambi pomenja zmago — humanitete! Gotovo. Poslulat človekoljubja je, da nikdo ne bodi po krivem obsojen. V preprečenju take eventualnosti je posebno dvojao. V prvo je neizogibno potrebno, da se onemu, ki je obdolžen, dovoljujejo vsa sredstva, s katerimi more dokazati svojo eventualno nekrivdo. Glavno tako sredstvo pa je, ako obdolžencu stoji ob strani več pravnik-branitelj. Človekoljubje zahteva torej svobodo v obrambi.

Drugo, kar je potrebno v preprečenju krive razsodbe, je, da oni, ki ima soditi, umeje obdolžene! Iz tega pa izhaja, da ne le zmaga principa svobode v obrambi pomenja zmago principa humanitete, ampak da se tudi princip narodne enakopravnosti popolnoma krije s principom humanitete!! Princip humanitete zahteva, da oni, ki hoče soditi, umeje popolnoma njega, ki naj bo sojen!

Očitjanje nehumanosti, katero da je dr. **G r e g o r i n** zagrešil s tem, da je nastopil za princip enakopravnosti, torej ne le da je brez vsake podlage, ampak pada na one nazaj, kiso tako očitjanje kričali! Kajti — kakor sem dokazal — kdor je res človekoljuben, ta mora biti za princip enakopravnosti v sodni dvorani!! Kdor ni za ta princip, tudi ni človekoljuben! A ker so oni, ki so napadali dra. **G r e g o r i n a** so storili to e d i n o z a t o, ker so proti principu enakopravnosti, moremo jim mi z vso pravico zalučati v obraz očitjanje, da so oni nehumanii!!

Po obnem zboru pol. društva »Edinost«. Tudi »Obzor« je priobčil dolg uvoden članek o obnem zboru pol. društva »Edinost«. Kdor je v teh zadnjih letih — tako pravi — sledil narodni borbi Hrvatov in Slovincov v Istri, moral je biti ugodno ali neugodno iznenadjen, ko je čital poročila o tistem velikem številu skupščin, sestankov, izletov, ki jih prirejajo narodni prvaki v Istri in v Trstu. Moral je biti ugodno iznenadjen po intenzivnosti tamošnje borbe, a zopet neugodno, ko je gledal na mrtvilo v matici-zemlji, v avtonomni kraljevini Hrvatski. Pozoren motrilce opaža, da je na periferiji narod naš od-porneji, žilaveji in vztrajnejši, nego li v središču. Kdor pak pozna tukajšnje (v Hrvatski) razmere, pa je od blizu in na lastne oči videl politično borbo v Istri, ta more izvajati zanimivih in poučnih paralel.

Potem izvaja člankar, da je zakonito zagotovljenje avtonomije in jezika v Hrvatski mnoge napravilo mlačne, da je ta polnosvoboda v mnogih slučajih zapreka, da ljudje ne umevajo prav vso nevarnost za življenje, ki nam grozi od gospodarske pojirejenosti in izseljevanja našega elementa in priseljevanja tujincev. Dejstvi, da sta na Hrvatskem zagotovljena avtonomija in jezik, zadovoljuje nekatere ljudij tako, da se ne brigajo za narodne potrebe. V Hrvatski ljudje ne v dijo neprijatelja, ker jim, tako rekoč, ne sedi osebno na vratu! Ali isti deluje indirektno in tudi preko naših ljudij, ki mu pomagajo vedé ali ne vedé.

Drugače je v Istri. Istra nima nikake avtonomije in je izpostavljena direktnemu navalu italijanskega elementa. In s tem elementom je združena tudi avstrijska vlada. Marod je stisnen od vseh strani, a ta narod vidi dan na dan svoje tlačitelje, živi poleg njih in čuti na goli koži udarce njihovega biča. A ravno zato je ta narod bolj buden in odporen, bolj pripravljen za boj.

Treba samo videti — tako izvaja nadalje »Obzor« — tega seljaka za časa volitev. Ako ga hoče vladajoča klika utruditi s tem, da ga pušča čskati na volišču, vstraja on pred poslopjem tudi v dežju po ves dan in vso noč in naslednji dan. Mnogo je takih izgledov v Istri. V treh desetletjih si je Istra vstvarila, kar ima danes na inteligenciji: nekoliko svečenikov, učiteljev, odvetni-

kov, par trgovcev in posestnikov. To je vsa naša istrska vgosposoda. Vse drugo je kmet, naš kršni kmet. Zato obstoji takov kontakt med maloštevilno inteligencijo in kmetom. Ta inteligencija se ne more umikati v zidovje mest in tu tritati čas, ker je vsa družba po mestih nasprotna. Ta inteligencija dela na kmetih, živi s kmetom. Od tod tista izrazita četa demokratičnosti, kiznači vse politično delo v Istri.

(Zvršetak pride.)

Podjetniki pozor! Opozorjamo posebno naše domače podjetnike in tvrdke na današnji inserat »Tržaške pos. in hranilnice«, ki razpisuje razna dela in nabavo železa za gradnjo hiše.

Dante nas gotovo — reši! Iz trgovskih krogov nam pišejo: Najrevnejši in najbolj zapostavljeni, meč vsemi uradniki smo mi trgovski uradniki in agenti. Izvzemši one, ki so se dokopali do boljših služb v trgovini, imamo vsi take plače, da ne moremo ne živeti in ne umreti! — Z 30 do 60 gld. na mesec se moramo nositi »fino«. Zahajati moramo — radi »ugleda« — v boljše kroge. Družine naše se morajo kazati bolj elegantne, nego delajo to družine delavcev, katerih glavarji gotovo služijo več na dan, nego pa mi! Niti stanovati ne smemo v podstrežju, ker bi to metalo nekako čudno luč na naše — gospe trgovce in — se ve — tudi na »uradnike«. Ko se je bilo minolega leta ustanovilo društvo trgovskih uradnikov, smo se nadajali, da, ko nastopimo s združenimi močmi in dobro voljo, se naše stanje zboljša! A varali smo se debelo!

Našim laškim kolegom je bila prva naloga ta, da so uvedli v društvo — izključni nacionalizem, ali bolje rečeno: italijanizem. Druga naloga je bila tem apostolom ta, da so nabavali kip Dantega in ga postavili v društvene prostore — gotovo s namenom, da nam on pomore iz finančnih stisk in žalostnega gnotnega položaja! Vrh tega se dela sedaj na to, da se morajo poitalijančiti vsi oni trgovski uradniki, ki so rojeni v Trstu in njega okolice!!!

To je torej delovanje tega najnovejšega društva trgovskih uradnikov — tako je reševanje iz našega bednega stanja!!!

V Trstu mora biti vse italijansko, ker je tu italijanska zemlja! Tako govore v društvu zasebnih uradnikov, tako govore v društvu trgovskih uradnikov in tako govore tudi v socialističnih društvih!!! Kakor vidite torej, je povsod v Trstu zavladalo mnenje, da nas more rešiti iz bede edino le — en Dante na piedestalu vseobčnega italijanizma! Drugo — že pride baje — samo od sebe!!!

Za osnovo slovenske oziroma hrvatske porote na deželnem sodišču v Trstu je odposlala nadalje prošnjo na ministerstvo za pravosodje občina Radik.

Tako bi ne smelo biti. Pišejo nam: Te dni sem se vozil s tramvajem iz mesta proti Škedažu. Mejpotoma je vstopil nek pomorščak, namenjen na kak parobrod pod Škedišnjem. Dotični je bil tujec. Tramvajevemu sprevodniku je dal desetak s namenom, da si isti pridrži voznino. Sprevodnik je zahteval drobiža, ali pa naj mož takoj izstopi. Revni mož je prosil, češ: da ima silo, toda pomagalo ni — moral je izstopiti, čeprav je imel desetak v žepu!

Po našem mnenju in po mnenju vseh navzočih, bi se to ne smelo zgoditi. In taki slučajji se dogajajo mnogokrat. Družba bi morala kako urediti, da bi bili sprevodniki previdjeni z drobnim denarjem.

Drobne vesti. V mestno bolnišnico sta bila včeraj vsprejeta 14-letni zidarski učenec Fran Gerold iz Rocola in 49-letni zidarski podajač Fran Čepirlo iz ulice Molin a Vento. Oba sta bila ranjena na delu po kamnih, ki so jima padli na glavo.

Policijski oficijal Titz je pred sinoči po noči aretiral v ulici Benvenuto 28-letnega laškega podanika Buligatti, ki je izgnan iz naše države. Buligatti je svoječasno pobegnul iz rok goriških redarjev, ki so ga imeli odvesti preko meje in izročiti italijanskim orožnikom.

Dražbe premičnin. V petek, dne 14. nov. ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za vsilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: ulica dei Bacchi 7, hišna oprava; Lonjer 449, hišna oprava; ulica Arcata 2, hišna oprava; Campo Marzio 6, konji, vozi in

krava; ulica Commerciale 11, oprema v zalogi; ulica Pieta 13, 2 klopi in razno; Piazza Piccola 2, volnene rute rute.

Vromenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 9^o1 ob 2. uri popoldne 15.— C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 766 0 — Danes plima ob 8.1 predp. in ob 8.30 pop.; oseka ob 2.12 predpoludne in ob 2.6 popoldna.

Vesti iz ostale Primorske.

× **Kupovalcem vina.** Prijatelj, služben pri narodno-gospodarski organizaciji v Istri, nam javlja, da ima konsumno društvo v Rovinjskem selu do 1000 hktl. dobrega črnega vina in do 100 hktl. belega. Kdor bi želel kupiti, naj se obrne direktno na »Konsumno društvo« v Rovinjskem selu p. Rovinj.

× **Blagoslovljenje šolskega poslopja.** Iz Repentabra. — Dae 9. t. m. vršila se je pri nas izredna slavnost: vršilo se je blagoslovljenje novoprizidanega šolskega poslopja. Ker se je namreč v 25 letih, odkar se je bila tukaj ustanovila redna ljudska šola, pomnožilo število šolskih otrok od 60 na 160, potrebno je bilo izpremeniti enorazrednico v dvorazrednico. Zato je dal c. k. okr. šolski svet s pomočjo občinarjev prizidati novo poslopje s prostorno šolsko sobo in stanovanjem za učiteljico. Ko se je delo, pod vodstvom zidarskega mojstra Lovr. Žveca iz Skopa, srečno izvršilo v občno zadovoljnost, sklenil je občinski odbor proslaviti ta za občino pomenljivi dogodek slovesnim blagoslovljenjem nove zgradbe. To se je lepo vršilo po določenem vspredu ob navzočnosti c. kr. okrajnega glavarja Rebeka in njegove gospe soproge, c. kr. okr. šolsk. nadzornika Kante-ta in drugih odličnih gostov. Šolska mladina, ob spremstvu učiteljstva, in občinski odbor šli so naproti g. glavarju in drugim gostom ter jih v spredu spremili v župno cerkev, kjer so se vsi udeležili službe božje. Potem so se podali v šolsko poslopje, ki je bilo po prizadevanju g. župana J. Ravbarja in g. nadučitelja A. Fakina primerno oplešano zastavami in slavolokom ob vhodu. Na to je domači g. župnik po cerkvenem obredu izvršil blagoslovljenje ter je v svojem sledečem nagovoru dokazoval pravi aamen in veliki pomen ljudske šole. Takoj na to je g. okrajni glavar v krasnih besedah navduševal občinarje, naj skrbje za šolsko mladino, kakor so radovoljno pomagali, da se je dozidalo šolsko poslopje. G. nadučitelj Fakin je v kratkih besedah narisal zgodovino domače šole, na kar so zadoneli nežni glasovi šolske mladine v cesarski himni in narodni pesmi »Hej Slovenec!«. Sledajič je še učenec R. Guštin v imenu vseh učencev in učenk v kratkem nagovoru izrazil čutila hvaležnosti do vseh, ki so pripomogli k tej slavnosti. V zaključek je šolska mladina zapela zahvalno pesem. Ko so bili vsi učenci in učenke obdarovani z jestvinami in podobnicami, vrnil so se radostnih sre na svoj dom.

Na obedu, ki ga je priredilo sl. županstvo povabljenim gostom, vrstile so se napitnice g. glavarju, g. šolskemu nadzorniku in druge, ki so se vse zaključile z burinimi živio-klicami in mogočnem gromenju topičev. Popoldne je poveljevalo slovesnost domače pevsko društvo »Dom« s popevanjem narodnih pesmi pod vodstvom g. K. Bratina. — Ob gromenju topičev in burin živio-klicah odpeljali so se proti večeru g. okr. glavar in drugi mili gostje.

Tako se je lepo završila ta slavnost, ki vsakomur ostane dolgo v spominu. Iskrena zahvala bodi tukaj izrečena vsem, ki so pripomogli k tej slavnosti, posebna pa c. kr. okr. šolskemu svetu v Sežani in občinskemu odboru Vel. Repna, ki sta skupno zgradila novo poslopje, ter g. županu J. Ravbarju in g. nadučitelju A. Fakinu, ki sta največ pripomogla, da se je tako slovesno vršilo blagoslovljenje.

Šolska mladina pa naj skazuje svojo hvaležnost s tem, da se bo marljivo učila in lepo vedla ter tako delala čast domači šoli in občini.

× **Vipavska železnica.** Kako je bila potrebna vipavska železnica, se kaže vedno bolj od dne do dne. Meseca oktobra so inkasirali okoli 20 000 K, kar pač kaže, da se bo železnica rentirala; zlasti ako upoštevamo, da ima sedaj le dva vlaka, ki vozita ob urah, ki so občinstvu prav nerodne. Kadar se uredi vožnja še tako, kakor je splošna želja, se promet še poveča.

Po »Soči«.

Vesti iz Kranjske.

* **Tisti »burski častnik«**, ki je nedavno temu v neki gostilni v Velikih Laščah nekaj po pomoti vzel seboj, kar je bilo last deklet Ivane Zakrajšek, se zove »dr.« Albert Kordeš in je že — pod ključem.

* **V Ameriko** se je odpeljalo iz Ljubljane predminolo noč 221 oseb, ki pa so bili večinoma Hrvati.

* **Odposlanstvo občinskega sveta ljubljanskega pred cesarjem.** Župan Hribar in ravnatelj Šubie sta se odpeljala včeraj na Dunaj. Odi pridruži se jima dr. Tavčar, ki je bil poleg nju izbran v odposlanstvo, katero ima cesarju izročiti v imenu občinskega sveta ljubljanskega prošnjo za olajšave pri vračanju 3% nega regulačnega posojila. Odposlanstvo je bilo danes vsprejeto v avdi-jeneji.

Vesti iz Štajerske.

— **O volitvah v mestnih skupinah.**

Govorci o teh volitvah pravi »Südsteierische Presse«, da se v vsej naši politiki že nekaj let sem pojavlja neka mlačnost, ki se je kazala tudi na teh volitvah. Na slovenski strani da so nekako utrujeni od boja, ki ga jim nasprotniki usiljujejo od leta od leta. Ta boj da bi bil že davno izvojevan nam v prilog, ako ne bi spodještajersko renegatstvo dobivalo zanesljive opore v državnem uradništvu. S pomočjo državnih uradnikov se umetno vzdržujejo večine renegatov v mestih in trgih. Vlada kar ne jenja pošiljati slovenskih uradnikov s Štajerskega proti jugu, a Štajersko preplavlja z nemškimi uradniki. Slovinci vidijo to in vedo, da ne bomo poprej gospodarji na svoji zemlji, dokler Slovincem sovražni uradniki ne izginejo iz naše domovine. Od tod tista mlačnost med slovenskimi volilci, od tod mala udeležba na volitvah. To neudeleževanje je tudi glasen protest proti izrecno Slovincem sovražnemu vedenju uradništva na Spodnjem Štajerskem.

Dokler bodo pošiljali k nam uradništvo iz tujine, ki bo, da si plačano od našega ljudstva, vedno glasovalo proti domačemu prebivalstvu, dotlej bodo na volitvah v spodnještajerskih mestih in trgih vedno zmagovali renegatje.

Razne vesti.

Tajinstveno zločinstvo. Iz Kodanja poročajo: Tu so razkrili neko tajinstveno zločinstvo. Neki mornar je našel v pristanišču ovoj, v katerem je bilo mrtvo žensko truplo, katerega glava je bila odrezana od trupla. Roke in noge so bile skupaj zvezane, a mrtvo truplo je bilo zavito v dragocen perzijski tepih. Žrtev je ženska 40-45 let, še lepa, oblečena elegantno. Za sedaj je ni nobene sledi po zločinu. Policija meni, da se je tu izvršila zakonska žaloigra.

Čudna resolucija. Na nekem zborovanju gostilničarjev v Stuttgartu so sklenili tole resolucijo, kakor smo jo doslovno preveli iz listov:

»Zborovanje, obiskano od kakih 150 gostilničarjev iz Stuttgarta in okolice, ki se je bavilo s pomanjkanjem mesa in z odredbami proti istemu, se pritrjuje v vseh točkah prizadevanjem za odpretje mej za klyavno živino in posebno za svinje, kakor se na zborovanjih gostilničarjev pojavljajo na mnogih krajih nemške države.«

Bogat na otrocih. V amerškem mestu Falettevillu je umrl neki Harmon Smith, ki je zapustil 30 glav svojih otrok. Z njegovim pogrebom je šlo 27 sinov in hčera.

Huda žena. V amerškem mestu Ot-tumwi je John Krebs polil svojo ženo z vodo, ker ni hotela ustati iz postelje, da mu priredi zajutrek. To pa je ženo tako razkačilo, da je planila kviško, pograbila puško in ubila moža.

Sina umoril. Orgaki listi javljajo iz Loec: Tovarniški delavec L. je prišel nekoliko vinjen domov, kjer se je začel pripraviti se svojo ženo. Ta poslednja ga je tako razdražila se svojo jezikavostjo, da je šel z nožem nado. V kritičnem momentu pa se je vrgel med pripravjoča se njiu 16 letni sin, da bi pomagal materi. V hipu pa mu je stari Urban zasadi nož v prsa s tako silo, da se je mladenič mrtev zgrudil na tla. Morilec so prijeli.

Loterijske številke izrebane, dne 12. novembra:

Inomost	20	43	78	21	41
Brno	7	86	19	1	25

Brzojavna poročila.

Državni zbor.

DUNAJ 13. (B.) Zbornica poslancev. — Zbornica je pripoznala nujnost poročila gospodarskega odseka o pritrjenju k spremembi zakona o trgovini na termin od strani gospodarske zbornice ter je vsprejela nujni predlog posl. Steina, ki nalaga odseku za stvari bede, naj v 48 urah stavi svoje predloge.

Mej došlimi spisi je interpelacija posl. Spinčiča in tovarišev do ministerskega predsednika, kakor voditelja ministerstva za notranje stvari, radi varovanja enakopravnosti hrvatskega in slovenskega jezika z italijanskim jezikom v Istri; interpelacija poslanca viteza Vukovića do ministerskega predsednika, kakor voditelja ministerstva za notranje stvari in do ministra za poljedelstvo radi uravnave reke Imoski na Frkovačkem polju; interpelacija posl. Vukovića in tov. do ministra za trgovino radi spopoljenja pristanišnih naprav v Podgori, okraj Makarska; interpelacija poslanca Vukovića in tovarišev do ministra za nauk in bogočastje in do ministrov za trgovino in deželno brambo radi izjednačenja frekventantov navtiških šol z drugimi srednjimi šolami glede letoletne dobrovoljne službe; interpelacija poslanca Vukovića in tovarišev do ministra za trgovino radi pristaniških zgradb v Tevolo in Dobroti, okraj kotorski.

Iz Srbije.

BELGRAD 13. (B.) Vest nekega inozemskega lista, da je v ministerskem svetu, ki se je vršil pod predsedstvom kraljevem povodom predstoječega sestanka skupščine prišlo do resnih diferenc, je izmišljena. Sestanek skupščine je bil določen predno se je sešel ministerski svet.

Mej italijanskim kraljem in turškim sultanom.

CARIGRAD 13. (B) Povodom včerajšnjega rojstnega dne kralja italijanskega sta kralj in sultan menjala prirčne brzojavke.

Štrajk na Francozskem.

LILLE 13. (B) Kakih 1000 delavcev se je spustilo danes v premogovnik ter je jasno, da se splošno začne zopet delo.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX
 Svoji k svojim!
 ZALOGA
pohištva
 dobro poznane
 tovarne mizarske zadruge v Gorici (Solkan)
 vpisane zadruge z omejenim poroštvom
 prej Anton Černigoj
 Trst, Via di Piazza vecchia (Rosario)
 št. 1. hiša Marenzi.
 Največja tovarna pohištva primorske dežele.
 Solidnost zajamčena, kajti les se osuši v to nalašče pripravljenih prostorih s temperaturo 60 stopinj. — Najbolj udobno, modern sestav. Konkurenčne cene.
 Album pohištva brezplačno.
 XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Proti
 kašlju, grlobolu, hripavosti, kataru, upadanju glasu. itd. itd.
 zahtevajte vedno
Prendinijeve pastilje.
 Čudovit učinek pri pevcih, govornikih, prepovednikih, učiteljih itd.
 Dobivajo se v škafličah v Prendinijevi lekarni v Trstu in v vseh tukajšnjih boljših lekarnah kakor tudi po celi Evropi.
 Škafličica stane 60 stotink.

Aleksander Levi Minzi
 Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.
 TRST
 TOVARNA: Via Tessa, vogal
 ZALOGA: Piazza Razarje št. 2 (šolsko poslopje) in Via Riberge št. 21
 Telefon št. 670.
 Velik izbor tapetarij, sral in slik. Izvršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.
 Cene brez konkurence.
 ILUSTROVANI ČENIKI TASTONI IN FRANKO
 Predmeti pogstavio se na parobrod ali železnico franko

Spoštovane slovenske gospodinje
 Zahtevajte pri svojih trgovcih
NOVO
Ciril-Methodijevo
cikorijo.

Glavni zastop za Trst, Kras, Goriško
 Istro, Dalmacijo in Tirolsko zavarovalnega
 društva na življenje in rente

GLOBUS

centralno ravnateljstvo na Dunaju
 I. Franz-Josefs-Quai št. 1a (v lastni hiši).

Popolno vplačana glavica 2.000.000 K,
 ustanovljena od dunajskega bančnega društva
 in bavarske hipotekarne in menične banke v
 Monakovu.

Sprejema zavarovanja na življenje v
 raznovrstnih kombinacijah in proti nizkim
 premijam. Specialno zavarovanje otrok brez
 zdravniškega ogleda, izplačavši v slučaju že-
 nitve ali prehoda v vojske zavarovani zne-
 sek proti malemu odbitku pred pretekom
 zavarovalne dobe.

Glavni zastop v Trstu, Corso št.
 7. Telefon 469.

Spoštovana gospodo!

Ako želite piti pravo in čisto dalmatinsko
 vino, obrnite se v ulico Scussa št. 1.
 in sem gotov, da ako ga te enkrat pokušate,
 s bodete prepričani o istinitosti.

Priporočam se slavnemu občinstvu za
 mnogobrojne posete.

Cena 36 evr., za družine 32 evr. liter.
 Kdor vzame 25 litrov se cena zniža.

Spoštovanjem
 Ivan Vranjican.

Prodajalnica ur
F. Haslinger

zapriscžen izvedence in urar e. kr. priv.
 južne železnice

Via delle Poste (Palača Galatti)
 nasproti šte. 12.

Velik izbor ur vseh vrst. Poprave se izvrše
 v katerikoli množini in kateresihodi vrste,
 kakor kronometri itd. z vso natančnostjo in
 točnostjo na jamstvo.

Brezkonkurenčne cene.

Ivan Čeh v Roču (Istra) pozivlje
 trgovce in krčmarje kateri si žele nabaviti

jako dobrega vina

naj pridejo v tukajšnjo okolico, ker letos
 so vina izvrstna. Naznanja tudi da ima
 nekoliko črne brinje na razpolago.

Krasen slovenski
skladni koledar

za trgovine, obrte, urade, pisarne, šole
 in posameznike je izšel v moderni in
 elegantni obliki v založništvu tvrdke

Ivana Bonača v Ljubljani.

Cena je vzlic okusni vezavi zelo nizka,
 samo 70 vin., s pošto 20 vin. več.

Prekupi dobe velik rabat in se na
 zahtevo dopošlje cenik.

Trgovci porabijo istega lahko kot lepo novoletno
 darilo in se brezplačno vtisne njih firma.

M. U. Dr. Ant. Záhorský

priporoča svojo pomoč na porodih, abortih
 in vseh ženskih boleznih, kako: ne-
 rednosti v perijodi, krvavenje, beli tok,
 neredna lega maternice itd., kakor sploh
 v vseh slučajih bolezni.

Ordinuje ulica Carintia št. 8. od
 9-11 in od 2-4.

Paglianovo mazilo (sirup)

za osveženje in čiščenje krvi

prof. Ernesta Pagliano
 nečak pokojnega profesorja Hieronima Pagliano

je bilo predloženo zdravstvenem vodstvu min. za notranje posle, koje je dovolilo razprodajo.
 Odlikovano na narodni farmacevtski razstavi 1894 in na higijeni-
 nični narodni razstavi 1900 z zlatimi kolajnami.

Dvor višjega sodišča v Lucca je izdal razsodbo po
 koji ima tvrdka Hieronima Pagliano izključno pravico postopati proti vsa-
 komur, ki bi razpečaval ponarejanja, ter je ob jednem prisodil tvrdki vse sodne
 troške in odvetniške troške provzročene do leta 1897.

Naš sirup je ravno isti, kojega je izumil 1838. pok. naš stric prof. Hieronim
 Pagliano ter hranimo njegove izvorne recepte, s kojimi se je dokazala resnica.
 Vsi ti dokumenti ki so pisani z njegovo lastno roko, so bili predloženi pri-
 stojnemu sodišču.

Pozvlijamo vsakogar, da prekliče; to zadošča v dokaz resnice, koje smo
 vedno tudi in razkrili brezvestne laži gotovih špekulantov. Zgoraj označene
 listine zamore si vsakdo ogledati. Ogibajte se vedno ponarejanj in zahtevajte
 vedno izdelke, koji nosijo na lončku in ovitkih našo varstveno znamko. Tvrdka
 nima družice. **Napolj 4, Calata S. Marco.**

Razpis.

„Žržaška posojilnica in hranilnica“

naznanja, da odda pri svoji stavbi Piazza Caserma št. 2
 sledeča dela: napeljava vode in plina, klesarska dela,
 nadalje nabavo travverz, železnih vezij in železja sploh.

Ponudniki naj se oglasijo tekom 14 dni pismeno
 v pisarni ulica S. Francesco šte. 2. kjer se dajajo
 pojasnila v stavbinskih zedevah od 11-12 dopolne.

Ivan Semulič

Trstu, Piazza Belvedera (nova hiša).

priporoča slavnemu občinstvu v Trstu
 in okolici kakor tudi po deželi, svojo

bogato zalogo pohištva.

V zalogi ima vsakovrstno pohištvo najfineje in drugi vrste,
 iz trdega in belega lesa. Volnene postelje in prodaja volne v
 vsaki množini. Cene so zmerne in postrežba točna in poštena.

Trgovina z železnino „MERKUR“

PETER MAJDIČ

v Celju, Graška cesta šte. 12

priporoča svojo veliko zalogo

najboljšega železa in jekla, pločevine, žice, kakor žico za ograje, lite
 železine, vsakovrstnega orodja za rokodelce, različnih žag, poljedel-
 skega orodja in sicer orala, brane, motike, kose, srpe, grablje in
 strojev; vsakovrstnih ponev, ključničarskih izdelkov ter okov za okna,
 vrata in pohištvo, žrebčev, vijakov in zakov, hišni in kuhinjske posode
 tehnične, sesalke, meril in uteži, raznovrstnih stavbinskih potrebščin ter
 vsega drugega blaga za stavbe, hiše, vrte itd.

Traverze, cemeni, sirsna lepenka, trjeje za cbijanje stropov (štorje),
 lončene cevi, samokolnice, oprav za strelivo, ter vse v široko že-
 lezne trgovine spadajoče predmete.

Tomaževa žilindra, najboljše umetno gnojilo.

Bogata izber vsakovrstnih nagrobnih križev.

Cene nizke.

Postrežba točna

FILIJALKA

C. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
 za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2 1/2%
30- " " 3 1/2%	3-mesečni " 2 1/2%
	6- " " 2 1/2%

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
 kovcih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne taksa-
 7 krepost z dnem 24. junija, 28. junija in odnosno
 20. avgusta t. l. po dotičnih obnavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2% na vsako svoto. V napoleonih
 brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvo, Tropav
 Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablounz, Gradec,
 Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linc, Olomeu,
 Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez troškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1% provizije.
 Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predujmi.

Jamčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
 v Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
 provizija po jako umestnih pogojih.
 Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohrano.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
 italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
 kursu.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati da-
 re brni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodb

Razprodaja!

Po nečuvno nizki ceni
 se dobi za samo

2 gl. 95 nč.

krasna garnitura ob-
 stoječa iz

14 krasnih drago-
 cenih predmetov

in sicer:

- 1 ura od niklja, Anker remont. (na željo tudi
 posrebr.) z lepo razrezanim pokrovom točno,
 urejena s 3 letnim jamstvom in škatljico.
- 1 krasna goldin ali nikljasta okropna veržica
 s privosom, Pariški sistem.
- 1 goldin igla, za kravate z imitir. briljanti.
- 1 par gumbov za manšete, znamka „Garantie“.
- 1 garnitura (5 komadov) gumbov za srajce in
 oviatnike.
- 1 par uhanov iz pristnega srebra, uradno
 puneir.
- 1 goldin prstan s krasnim kamenom.
- 1 žapno ogledalo v etvijju.

Vseh 14 krasnih in vrednostnih pred-
 metov z uro Anker-Remont. vred pošilja le-
 za 2 gl. 95 nč. s povzetjem ali po naprej
 poslanem denarju, tvrdka

BRÜDER HURVIZ

Krakovo - Stradom 17. - Krakovo

Neodgovarajoče sprejemem v 8 dneh nazaj in
 povrnem denar, vsled česar nima kupec nikakega rizika-
 Bogato ilustrovani cenik raznovrstnih drago-
 cenosti brezplačno in franko.

Razprodajalci in agenti se sprejemajo.

Vsak kupec vdobi v dar brezplačno krasen
 žepni album s 15 razglednicami mesta Krakovo.

Albert Brosch

TRST. - Ul. S. Antonio 5. - TRST
 kožuhar in izdelovalec čepic.

ODLIKOVAN NA RAZSTAVI v TRSTU 1882.

Velika zaloga kožuhovine in čepic
 za civilne in vojaške osebe.

Izvršuje vse poprave najhitreje in eko-
 nomično. Shranjuje kožuhovino in zimsko
 obleko ter jamči za vsako škodo proti molem
 in rgaju.

Na cesti od Herpelj do
 Brezovice se je izgubila

puška dvocevka

(lankasterca).

Kdor jo je najšel naj jo
 blagovoli proti nagradi izročiti v krčmi g. Mezgeca „na
 štrangi“ v Kozini.

Rinnione Adriatica di Sicurtà v Trstu

zavaruje
 proti požarom, prevozu suhem, rekah in morju
 proti toči, na življenje v vsih kombinacijah.

Glavnica in rezerv: društva dne 31. decembra 1892.:

Glavnica društva	gl. 4.000.000—
Premijna rezerva zavarovanja na življenje	13.326.346-98
Premijna rezerva zavarovanja proti ognju	1.632.245-22
Premijna rezerva zavarovanja blaga pri prevažanju	49.465-07
Rezerva na razpolaganje	500.000—
Rezerva zavarovanja proti premi- njanu u kurzov, bilanca (A)	333.822-42
Rezerva zavarovanja proti premi- njanju kurzov, bilanca (B)	243.331-8
Rezerva specialnih dobičkov za- varovanja na življenje	500.000—
Občna rezerva dobičkov	1.187.164-86

Urad ravnateljstva:

Via Valdirivo št. 2, (v lastni hiši).